

ไม่คบคนพาล

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากค อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

การฟังธรรม ธรรมของเราเอง ทำบุญกุศลแล้วสร้างเพื่อเจตนาของเรา เราต้องมีบุญกุศลของเราในหัวใจ ในมงคล ๓๘ ประการ เห็นไหม “ไม่คบคนพาล” ไม่คบคนพาล ให้คบบัณฑิต ผู้ที่เราพยายามไปบริจาทานกันนะ นี่เพื่อเป็นบัณฑิต บัณฑิตหมายถึงผู้ที่หาทางออก บัณฑิตหมายถึงผู้ที่สละออก บัณฑิตกับคนพาล พาลเป็นพาลจากภายนอก พาลภายนอกคบคนพาล แต่เราไม่คบคนพาลจากภายนอกแล้วเราต้องไม่คบคนพาลจากในหัวใจเราด้วย

ความคิดชั่วเป็นคนพาล เป็นความพาล เพราะว่าสิ่งนี้เป็นแขกจรมา อารมณ์ความคิดนี้เป็นสิ่งที่จรมา จรมาจากข้างนอกมาเยี่ยมเยียนเรา แล้วเราก็เปิดประตูรับเข้ามาโดยที่เราคบเขาสนิทเลย เราไม่รู้รู้สึกตัวเลยว่าอันนี้เป็นคนนอก อารมณ์ความคิดเกิดขึ้น เกิดดับ ๆ ในหัวใจของเรา ไม่ใช่เรา แต่เกิดดับจากเรา เห็นไหม ความคิดนี้ไม่ใช่เรา เราเป็นตัวเราแต่ความคิดนี้เป็นขันธ์ เป็นการเกิดขึ้น เกิดดับจากภายนอก แต่อาศัยเข้ามา แล้วเราก็คบสนิทเข้าไปเวลาคบคนพาล

คบบัณฑิต เห็นไหม เวลาคิดจะสละทาน อยากสละความรู้สึกรู้สึก อยากสละสิ่งของเพื่อบุญกุศลของเรา เราหาบุญกุศลของเราเพื่อเป็นที่พึ่งของเรา ถ้าเรามีบุญกุศลเราจะมีที่พึ่ง เป็นที่พึ่งเห็นไหม เวลาเรามานั่งเราพึ่งอะไรมา เราพึ่งรถมา รถมาส่งเราถึงที่ พึ่งรถพึ่งรามมา แต่เวลาเราจะพึ่งบุญกุศลของเรา เพื่อชีวิตของเรา เป็นความสุขของเรา เราต้องพึ่งบุญกุศลของเราไป กุศลเกิดขึ้นจากอะไร นี่เรือนใหม่ไฟอยู่ เรือนนี้ใหม่ไฟอยู่เราจะสละสิ่งของออกจากเรือนได้อย่างไร เราจะขนของออกจากเรือนได้ขนาดไหนสิ่งนั้นจะเป็นของของเรา เราจะสละออก สิ่งนี้เราสละออกมา เราสละออกขนาดไหนก็เป็นบุญกุศลของเรา

แล้วเราได้ฟังธรรมด้วย เห็นใหม่ ธรรมอันนี้จะเข้าไปชำระ เป็นสิ่งที่ว่าเป็นเครื่องชี้ผิดชี้ถูก ในหัวใจของเรา ปัญญาเกิดขึ้นมา ปัญญาของเราเป็นปัญญาของเรา อันนี้เกิดจากปัญญาของคนอื่น ชุบมือเปิบ หากครูบาอาจารย์นี้ ครูบาอาจารย์จะเป็นคนชี้หน้า แล้วเราจะชุบมือเปิบ แต่ปัญญาของเรา จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

เวลาฟังธรรมจากครูบาอาจารย์ เห็นใหม่ เวลาฟังธรรมนี้เข้าใจไปหมดเลย ธรรมสิ่งไหน พุทมาเราก็เข้าใจ เราจะมีใจความเข้าใจในธรรม เหมือนกับธรรมะนี้จะหยิบยื่นได้ง่ายเลย เวลาเทศน์ จบแล้วจบกัน เราก็คิดของเราไม่ออก เห็นใหม่ ความคิดของเราไม่มี จากใจดวงหนึ่ง ใจของครูบา อาจารย์ที่ชำระสะอาดแล้ว มีความสว่างกระจ่างแจ้งในหัวใจดวงนั้น มีปัญญาเป็นปัจจุบันของใจ ดวงนั้น

แต่ใจของเรามันต้องอาศัย ใจของเราโดนปกปิดไปด้วยกิเลส กิเลสปกปิดในใจของเรา แล้วเวลาคนชั่วเข้ามา ความชั่วความคิดชั่ว คนชั่วเห็นใหม่ อารมณ์เป็นเหมือนกับวัตถุชิ้นหนึ่ง เหมือนกับที่ว่าหลานของพระสารีบุตรไปต่อว่าพระสารีบุตร “เราไม่ชอบใจสิ่งใด ๆ ในโลกนี้เลย” จะต่อว่าพระพุทธเจ้าไปว่าไม่ชอบใจสิ่งใด ๆ เพราะเอาพระสารีบุตรมาบวช พระพุทธเจ้าบอกว่า “ถ้าเธอไม่ชอบใจสิ่งใด ๆ เธอต้องไม่ชอบใจสิ่งที่เธอไม่ชอบใจนั้นด้วย เพราะสิ่งนั้นก็เป็วัตถุสิ่ง หนึ่ง” ความคิดของเรานี้ ความคิดอันหนึ่งก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาความคิดเกิดขึ้นก็เหมือนกับแขกจรมาอันหนึ่งเหมือนกัน แขกจรมา อันหนึ่งทำไมเราไม่เข้าใจเลยว่าอันนี้เป็นความคิดชั่ว นั่นนะเพราะเราไม่มีปัญญาตัวนี้ไง ปัญญา ของเรานี้ เราไม่มีความยับยั้งได้ไง ปัญญาของเราไม่มี เรามีสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวนามย ปัญญาของเราไม่เกิดขึ้น เราไม่สามารถแยกแยะได้ จนภวนามยปัญญาของเราเกิดขึ้นสามารถ แยกแยะสิ่งนี้ได้ ปัญญามันจะเกิดขึ้นจากภายในของเรา ถ้าปัญญาเกิดขึ้นจากภายในของเรา จะ แยกแยะสิ่งที่เข้ามาได้ ไม่ต้องว่าใช้ความคิดนะ เวลาเขาเดินเข้ามา เขามาหาเรา เราจะเห็นหน้าเขา เลย ความคิดชั่วเข้ามาเราจะปฏิเสธเขาได้เลยว่าสิ่งนี้เราไม่ต้องการ สิ่งนี้เราปฏิเสธ

แต่นี้เราปฏิเสธไม่ได้ นี่ไม่คบคนพาล ถ้าไม่คบคนพาลเราทำไม่ได้ เราต้องฝึกฝนของเราขึ้นมา ถ้าคบบัณฑิต เห็นใหม่ นี่ความคบบัณฑิต ผู้ที่ว่ามีทาน มีความคิดในหัวใจเป็นเรื่องของท่าน คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปอะไร คบมิตรดีที่สุดพระพุทธเจ้าบอกให้คบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎกนะ จะคบมิตรดีที่สุด การคบมิตรดี มิตรดีนี้พาไปในทางผาสุก ไปทางบุญกุศล นั่นนะมิตรที่ดี ถ้ามิตรที่ไม่ดีพาเราไปทางอื่น เห็นใหม่ นี่คบมิตรจากภายนอก

นี่คบบัณฑิต บัณฑิตผู้ที่สละทานขึ้นมา เราคบกัน เราในหมู่คณะกัน ต้องมีความสามัคคี มีความรักใคร่ มีการให้อภัยกัน มีการเกื้อกูลกันเพื่อสร้างสมคุณงามความดีต่อไป คุณงามความดีของเราจะเจริญเติบโตขึ้นมา เพราะเราสร้างสมของเราขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น ชี้บอกทางให้เราก้าวเดินไป แล้วเราจะสร้างสมของเราขึ้นมาได้หรือไม่ได้ ถ้าสร้างสมของเราขึ้นมาได้นั้นเป็นบุญกุศลของเรา ยืนได้โดยปัจจัยตั้ง ปัจจัยตั้งยืนได้ขึ้นมาในหัวใจ แล้วจะแยกแยะสิ่งที่เป็นคนพาล สิ่งที่เป็นบัณฑิตจากข้างนอก เราจะมองเห็นแต่ข้างนอก ๆ มันจะเข้ามาเห็นในหัวใจ เห็นใหม่ มันแก้ไขในหัวใจของเรา

ถ้าแก้ไขหัวใจของเราได้นี้ สุขตามจริงเกิดขึ้นมาจากใจ สุขอย่างไร ๆ ในโลกนี้เป็นอามิสทั้งหมด สิ่งใด ๆ นี่เป็นเครื่องอยู่อาศัย เครื่องอยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวเท่านั้น แต่ความจริงที่ว่ามันจะเป็นไปกับเรา คือหัวใจที่พาไปตายไปเกิดนี้ อันนี้มันเป็นสิ่งที่จะต้องแนบไปกับใจดวงนี้ แน่นอน ใจดวงนี้กับความรูสึกอันนี้จะแนบไปด้วยกัน เพราะอะไร? เพราะยังแยกไม่ได้

แต่ผู้ที่แยกได้แล้ว ใจนี้เป็นใจเฉย ๆ สิ่งที่เป็นอารมณ์นั้นไม่ใช่ใจ ขันธ์ไม่ใช่จิต จิตนี้ไม่ใช่ขันธ์ ขันธ์นี้เกิดดับในใจนั้น แนบกันไปต่อผู้ที่ยังชำระสิ่งนั้นไม่ได้ จะไม่แนบกันไปเลย ขาดออกมาตั้งแต่เริ่มสละ ขันธ์ขาดออกไปจากใจ แล้วเราจะสละขันธ์ออกไปจากใจ เราจะสละอย่างไร เราสละของเราไม่ได้ เราสละไม่ได้เพราะเราไม่รู้วิธีการเลย เราไม่เคยสนใจในเรื่องการประพฤติปฏิบัติ

ถ้าเราไม่สนใจเรื่องประพฤติปฏิบัติ เราจะรู้สิ่งนี้ได้อย่างไร สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ลึกลับมาก เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามาก เงินทองมหาศาลจะขนาดไหนนั่นเป็นแก้วแหวนเงินทอง แก้วแหวนเงินทองนั้น

ใครหาไว้ก็แล้วแต่ในโลกนี้ ต้องวางไว้ในโลกนี้ เห็นไหม สมบัติของโลกเขาไม่ใช่สมบัติของเรา สมบัติของเราคือบุญกุศลในหัวใจเท่านั้น บุญกุศลในหัวใจคือสมบัติของเรานั้น

แต่บุญกุศลนี้ก็เป็นอามิสที่เครื่องพาไป ถึงชำระกิเลสได้ เห็นไหม ข้ามพ้นทั้งบุญและบาป ต้องข้ามพ้นบุญ ถ้าติดในบุญเห็นไหม โยมมาจากรถนี้ ถ้าติดในรถ ยังอยู่ในรถ การอยู่ มาที่นี้ ไม่ได้ ทำไมเราสละรถไว้นั้น บุญก็เหมือนกัน บุญเป็นสิ่งที่พาไป

นี่ไง อตตอนัตตานี้ถึงไม่ใช่นิพพาน นิพพานเป็นนิพพาน อตตานี้เป็นตัวตนของเรา เป็นความเห็นของใจ ใจยึดมั่นถือมั่นในความเห็นของเรา อนัตตาคือความเห็น ความแปรสภาพนั้น อนัตตานั้นเป็นสิ่งที่หมุนเวียนไป สิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ คับไป สิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปเป็นอนัตตา สิ่งที่เป็นอนัตตาจะทำลายสิ่งที่เป็นอตตาคือ เห็นไหม อตตาคืออนัตตาถึงไม่ใช่นิพพาน นิพพานเป็นนิพพานอันหนึ่ง ใจดวงนั้นถึงเป็นได้

แต่เวลาก้าวเดินขึ้นมา ก้าวเดินขึ้นมาผ่านจากขั้น ขั้นต้องทรงตัวขึ้นมา สร้างสมของขั้นนั้นขึ้นมา สร้างให้ขึ้นมาจนถึงภวามยปัญญาเกิดขึ้น แล้วทำลายลงที่ใจ ใจเท่านั้นเป็นสมบัติของเราเอง ใจเท่านั้นไปกับใจดวงนั้น แต่ขั้นนั้นสภาวะที่ว่าเราเกิดในภพชาติใด เกิดในมนุษย์มีขั้น ๕ เกิดในเทวดามีขั้น ๔ เกิดไปบนพรหมมีขั้น ๑ เห็นไหม ขั้นนี้มันแล้วแต่สถานะที่จะเกิดขึ้นแล้วแต่ที่จะเป็นไป แล้วแต่ที่จะได้ขึ้นมา

แต่เราสละสิ่งที่มันจะขาดออกไป เพราะว่าเราต้องชำระขาด เราชำระแล้วมันจะขาดออกไป ถ้าเราไม่ชำระไม่ขาด ชำระด้วยวิธีใด เห็นไหม ถึงต้องพยายามทำความสงบของใจ ถ้าใจเราไม่สงบขึ้นมา เราจะทำสิ่งนี้ไม่ได้เลย สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน มันเป็นที่อาศัยอยู่ เหมือนร่างกายของเรา เราจะทำลายตัวเราเองนี้ เราต้องรักสงวนตัวเราเองมาก

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่ได้ทำลายตัวเราเอง เราก็ไม่ได้ทำลายความสกปรกในหัวใจ เราไม่ได้ทำลายขั้น เราไม่ได้ชำระขั้น ขั้นก็ไม่ออกจากใจ เห็นไหม ทำลายตัวเอง แต่ทำลายตัวเองนะทำขนาดไหนแล้วมันถึงสะอาด ธรรมะถึงมหัศจรรย์ตรงนี้ มหัศจรรย์ตรงที่หมุนกลับมาทำลาย

ตัวเอง ทำลายสิ่งที่เป็นขั้นเป็นอะไรรึ ยังทำลายมันยิ่งแยกออกไป แต่เราทำลายไม่ได้ เราทำไม่ได้ เพราะเราจับต้องไม่ได้ เป็นธรรมชาติของธาตุรู้มันส่งออก ธรรมชาติของพลังงานส่งออกทั้งหมด พลังงานนี้ถึงคุณแต่ภายนอก พลังงานนี้ถึงรักษาสิ่งภายนอก ดูเห็นแต่ภายนอก แต่ไม่เคยเห็นตัวเอง เห็นไหม มันถึงเป็นโลกียะไง

สิ่งที่เป็นโลกียะคือรู้ไปหมด ในวิชาการ โลกนี้ศึกษาเล่าเรียนมาแล้วรู้ไปหมดเลย ยิ่งปรัชญาเข้ามา ศึกษาเข้ามาขนาดไหน ปรัชญาเข้ามานี่ พูดยังปรัชญาการเข้ามานี่ มันลึกลับเปรียบเทียบ มันลึกลับล่องลอย ล่องให้เรากลับไปข้างนอก ล่องให้เราไปรู้ว่าปรัชญาสิ่งนั้นเป็นความแปรสภาพอย่างนั้น แปรสภาพคงที่อย่างนั้น สิ่งที่ยิ่งที่มันจะส่งเสริมกันอย่างไร เราศึกษาไปแล้วเราตามไป มันก็ตามไปอย่างนั้น เล่าเรียนความรู้ลึกลับไปอย่างนั้น ออกไปข้างนอก มันจึงออกไป

ถึงต้องทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าใจมันจะสงบเข้ามานี่ ย้อนกลับเข้าทำความเข้าใจเข้ามา แรงดึงดูดของโลก เห็นไหม เวลาเครื่องบินต่าง ๆ หรือยานอวกาศจะออกจากโลกไป ต้องใช้ความขับเคลื่อนออกไปจากโลก เพื่อให้พ้นแรงดึงดูดของโลก ความคิดออกจากหัวใจมันก็มีแรงดึงดูดของกิเลส แรงดึงดูดของกิเลสนี้ ความเห็นของมัน มันจะพยายามทำให้มันมีความเห็นของมัน ครอบคลุมความเห็น แล้วใช้ความคิดของมันคิดของมัน เห็นไหม

ความคิดของเราที่คิดขึ้นมา แต่กิเลสมันพาคิด กิเลสมันพาทำ สิ่งนี้มันเป็นไป ถึงต้องทำความเข้าใจเข้ามา เพื่อจะให้แรงดึงดูดอันนี้สงบตัวลง เห็นไหม แรงดึงดูดของกิเลสสงบตัวลง นี่ขั้นขั้นมันก็หมุนอยู่ธรรมชาติของมัน นั่นนะโลกุตตระมันจะเกิดขึ้น มันจะเกิดขึ้นตรงนี้ไง ตรงที่เราทำความเข้าใจ ถ้าใจมันสงบเข้ามา ๆ ความสงบของใจเข้ามานี่ กิเลสสงบตัวลง แต่ขั้นทำงานอยู่ธรรมชาติของมัน

แล้วเราก็ไม่เห็นขั้น เพราะสิ่งที่คิดอยู่นั่นคือขั้นมันคิดอยู่ แล้วขั้นมันจะเห็นตัวมันเอง ได้อย่างไร ขั้นถึงไม่เห็นตัวของใจ ใจถึงไม่เห็นร่างกายของตัวเอง เห็นไหม ไม่เคยเห็น เห็นแต่ภายนอก สิ่งที่ยังมองเห็นว่าร่างกายนี้มันเป็นสมมุติทั้งหมด เห็นแบบโลกียะ โลกียะคือความเห็นของ

ตา ตาเนื้อเห็นตาเนื้อนี้ แล้วมันเข้าใจใหม่ ถ้าตาเนื้อเห็น เห็นเป็นความแปรสภาพ แปรสภาพระหว่างคนเจ็บไข้ได้ป่วยนี้ มันสลดสังเวชเข้ามา ความสลดสังเวชเข้ามา นี่เห็นกายด้วยตาเนื้อ

เห็นกายด้วยตาธรรม เห็นจันทร์ด้วยดวงตาของธรรม ธรรมอันนั้นมันจะเห็นจันทร์ขึ้นมา ความเห็นจันทร์นะทำลายจันทร์ ทำลายจันทร์ แยกแยะจันทร์ใจ จันทร์กับใจไม่ใช่สิ่งอันเดียวกัน มันสืบเนื่องต่อกันแล้วไป เหมือนกับกระแสไฟฟ้า มันเคลื่อนตัวออกไปแล้วมันไปซื้อตคนอื่นให้มีความเดือดร้อน เห็นใหม่ ถ้ากระแสไฟฟ้านั้นเราเข้าไปในโรงงานต่าง ๆ นี้ พลังงานตัวนั้นจะเกิดให้เป็นประโยชน์ขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดของเรา มันก็เหมือนกับพลังงานไฟฟ้าอันนั้น วิ่งออกมาจากหัวใจนั้น แต่เรามองไม่เห็น เราจับต้องไม่ได้ ถ้าเราจับต้องได้นี้ อันนี้เป็นคุณหรือเป็นโทษ เอาแยกออก ๆ ถ้าเป็นคุณเราใช้ค้นเร่งเหยียบขึ้นไป ถ้าเป็นโทษเราพยายามจะเบรกไว้ นี่ยับยั้งสิ่งนี้ การต่อสู้ที่เห็นใหม่ นี่ไม่คบคนพาล มันจะทันคนพาลตรงนี้ไง เห็นเข้าใจทันคนพาลว่าสิ่งที่คิดผิดคือสิ่งที่ เป็นโทษ นี่ ๆ คนพาล แยกแยะคนพาลตรงนี้

แล้วแยกแยะคนพาลออก คบบัณฑิต คบแต่คุณงามความดี เหยียบค้นเร่งถ้าคิดคุณงามความดี คิดถึงคุณงามความดีจะเหยียบค้นเร่งเข้าไป เพื่อให้คุณงามความดีเข้าถึงหัวใจดวงนั้นใจคุณงามความดี เห็นใหม่ บุญแลกบาป ดีหรือชั่ว นี่เป็นทางเดินทั้งนั้น ทางเดินสู่อบาย กับทางเดินสู่บุญกุศล อบายอกุศล ความเดินทางชั่ว ความคิดชั่ว เวลาเราคิดชั่ว เราว่าความคิดชั่วนี้มันน่าขยะแขยง แต่เวลาความคิดชั่วในหัวใจของเรามันเกิดขึ้นมา ทำไมมันพอใจล่ะ

มันคิดว่าไม่มีใครรู้เท่าทันมันไง มันคิดว่าเป็นความเห็นของมัน มันเป็นความเห็นของใจใจอยู่กับเรา เราแอบคิดแอบทำอยู่ นี่ไง เป็นปัจเจกตั้ง ความลับถึงไม่มีในโลก ทำความผิดขนาดไหน ใครทำความผิดไว้นี้กลบเกลื่อนกันได้ แต่ถ้าเราทำความผิดแล้วเราจะรู้ตัวเราเองคนแรกเลย คนที่รู้ความผิดเห็นใหม่ ถ้าเรารู้ความผิดนี้ ความลับไม่มีกับเรา แล้วใจดวงนี้มันสร้างสมคุณงามความดีหรืออกุศลไว้มากนี้ เวลามันตายไป สิ่งที่เป็นนั้นนะ เป็นเกิดกรรมนิมิตใจ

ถ้ากรรมนิมิตเกิดขึ้น สภาวะคนที่ทำความชั่วไว้มาก โกล้ตายขึ้นมา นี่ สภาวะเขาแสดงออกนะ นี่มันปิดบังไม่ได้ตรงนี้ไง ตรงกรรมนิมิตมันจะให้กับใจดวงนั้น เพราะใจดวงนั้นเป็นผู้รู้ผู้เต็ม หัวอก ใจดวงนั้นทำบุญกุศลขนาดไหนนี่ มันจะเบา มันจะสบาย เวลาขึ้นนี่คบบัณฑิต คบคนพาล แล้วคนพาลพาไปตกต่ำ คบบัณฑิต บัณฑิตจะพาขึ้นไปหาสูง คบบัณฑิตจากภายนอก คบบัณฑิตจากหมู่คณะ แล้วต้องคบบัณฑิตจากหัวใจของเรา

เราจะคบของเราได้ถ้าเราพยายามฝึกฝนของเราขึ้นมาในหัวใจนั้น เราจะคบของเราได้ แล้วเราสร้างสมขึ้นมา จนใจเป็นบัณฑิตนะ จนทำเข้าไปถึงที่สุดนะ ตโป จ ฌมมจริยา จ ธรรมะ ตบะ ธรรมเภา...

(เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)